

960913-2

Nedorozumění, jež postihuje a eventuelně deformuje sdělovanou myšlenku, může mít svůj původ jak na straně sdělujícího, tak na straně toho, komu je sdělení určeno. Nechme pro začátek stranou jednu skupinu nedorozumění, kde hlavní úlohu má úmysl (ať sdělujícího, který chce osloveného zmást, nebo naslouchajícího či čtoucího, který záměrným zkreslením sdělení sleduje nějaké vlastní cíle, aniž by mu šlo o skutečné pochopení), a zůstaňme u základního fenoménu, jímž je rozdíl a vlastně odstup, distance míněného (myšleného) od vysloveného (formulovaného). Tento fenomén bývá opomíjen zejména „historiky“ filosofie, ale všeobecně při interpretaci. Jde na jedné straně o hermeneutickou nevyjasněnost, zda jsou dějiny myšlení neseny širším (až obecným) porozuměním velkým myslitelům ze strany interesované nebo jen ovlivněné veřejnosti, anebo zda jsou neseny především tím, jak na sebe velcí myslitelé reagují a navazují. (Jde tu o jistou obdobu otázky, zda jde v dějinách především o jednání císařů a králů, šlechty, velkých politiků, prezidentů, předsedů vlád nebo velkých politických stran a vůbec velkých osobností – nebo zda to všechno je jen povrch a způsob, jak si některé skutečnosti velcí lidé (vždy jen částečně) uvědomují, zatímco dějiny se valí kupředu svým způsobem, který je ani nejgeniálnějšími jednotlivci ve svých hlavních trendech neovlivnitelný. Rozdíl je ovšem také velký: myšlení se nemůže „valit kupředu“, aniž by jednotliví lidé, zejména pak geniální myšlenkoví vynálezci, na tom pracovali.) Na druhé straně jde o rozdíl mezi tím, co velký myslitel sleduje, co tuší a co se pokouší nějak vtělit do slov a nedokonalých formulací, a mezi těmito formulacemi samotnými. Tak jako hudební génius může být inspirován jediným (a možná jen šťastně náhodným či náhodně šťastným) obratem melodie nebo harmonie, aby na jejich základě rozvinul docela nový hudební styl, tak může být geniální myslitel inspirován jedinou myšlenkou svého předchůdce nebo současníka, aniž by nutně navazoval na celý způsob jeho myšlení, který ovšem má (může mít) daleko větší vliv na interesovanou veřejnost a menší následovníky a pokračovatele.

(Písek, 960913-2.)